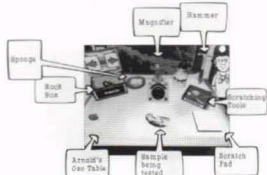

Bok- og mediaspeilet

Put on your Lab Coat

If you're not sure what kind of rock or mineral you've found, take it to the Geo Table. You can break it, weigh it, magnify it, and test it until it gives up all its secrets. If you need help using the Geo Table, just click on Arnold.

Cook Up Some Rock Recipes

You can actually break rocks in Ruggler's Earth Kitchen! Read the recipes, and then get cooking! Choose rocks from the Rock Box or use the Spacemaker to make the ingredients you need. You can break apart rocks with the Crusher or inject elements through pipes into the stone. If you need help, just click Ruggler. Then get to work, and cook up one of Arnold's missing samples!

Lyd og bildekompaktplate

"Inside the Earth" fra Microsoft (Magic school Bus serien) er morsom og lærerrik. En fin introduksjon til geologi og geologiske prosesser. Vi ble sittende med denne CD-rom'en svært lenge og hadde det hyggelig. Etterat vi hadde lekelært fra oss leste vi omslaget. Der sto bl.a. å lese: "For aldersgruppen 6 til 10 år". Vel, vel, det er flere som påstår at vi er litt barnslige, men steinsamlere er vel gjerne det. Dessverre og selvsagt på engelsk, Norge er for lite marked osv. sies det.

Vedlagt vårt anmeldereksemplar stod intet, ikke om pris heller, - men et par - tre lapper koster den nok - anbefales uansett.

Geoden

over er ikke noe spesielt godt bilde, men så er det ikke et foto. Bildet kom til slik at vi la ifra oss dette objektet på vår "flatseng-scanner"* (nesten norsk) og så satte vi maskinen i gang. Artig å prøve må vite. Og så ble det slik. I neste nr. skal vi bruke et litt mer krevende objekt, en kvartsguppe kanskje eller en okenitt?

Hvor geoden opprinnelig kommer ifra vet vi ikke, men jeg fikk den ihvertfall av min

tante Anny sist høst, så da får vi si Stabekk.

Takk, takk!

*Flatbedscanner er en sak vi bruker når vi skal omforme papirbilder til elektronikk slik at vi får puttet dem inn i de maskinene som bladet senere kommer ut av, - greit?

ghw

Geolib

en norskutviklet database for mineral-samlere

Det nærmer seg år 2000 og verden ser ut til å bli en stor datajungle. Datamaskiner overtar stadig flere og flere oppgaver, og gjør jobben stort sett unektelig mye raskere og effektivt enn vi mennesker (vel vel, ikke alltid!). Og faktisk har også mineralsamlere bruk for datamaskiner. Særlig når det gjelder de oppgavene som datamaskiner er flinke med, nemlig med å lagre og bearbeide data.

Det finnes utallige samlere som sliter med å holde oversikt over samlingene sine. Like mange samlere sliter med å bestemme mineralene sine, de leter fortvilet i en haug med mineralhåndbøker og finner aldri de avgjørende opplysningene. Det finnes mange samlere som prinsipielt glemmer en del vanske-

lige mineralnavn, og en del samlere har behov for å gjøre mer med samlingen sin, men vet ikke akkurat hva.

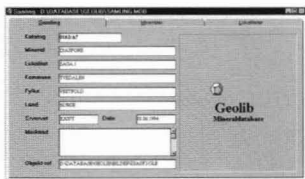
Etter at jeg ble vist Geolib mineraldatabase fra Geosystems på NAGS-messen på Oppdal høsten 1996, tror jeg at den er løsningen for alle ovennevnte problemer. Som kritisk medlem av det norske samlermiljøet har jeg prøvkjørt Geolib, og her følger en oversikt over mine erfaringer.

Altså, en database er et program som forvalter data og gir brukeren mange ulike muligheter til å søke etter nettopp de opplysningene man har bruk for. Og Geolib klarer nesten alle oppgaver som til og med de mest krevende, profesjonelle samlere ønsker seg.

Funksjonaliteten til Geolib er slik at den faktisk kan bli et speilbilde av hvordan en virkelig eksisterende samling er oppbygd, og programmet er såpass intuitivt at det er lett å komme i gang.

Den norske versjonen av Geolib kommer på 12 vanlige 3,5" disketter, og installasjonen av programmet gikk fullstendig smertefritt. Dessuten krevde ikke programmet en eneste vanskelig systeminnstilling.

Etter at man har startet programmet, får man fram et "kortsystem" (fig.), som består av tre kategorier av kort. Man kan

velge å begynne med en introduksjon, og lære bruken av programmet ved hjelp av en ferdig demonstrasjonssamling. De som aldri har blitt vist Geolib bør først se på denne demonstrasjonssamlingen!

Denne demonstrasjonssamlingen gir et inntrykk av hvilken måte du kan bygge opp din egen samling. Selv uten å lese hjelpefilene og bare prøve seg litt frem, oppdager man lett bruken av de forskjellige funksjonene.

De tre kortene som vises i hovedskjerm-bildet er til dels individuelle systemer, og til dels tett koblet sammen med hverandre. Hen-

ter man fram et nytt mineral på samlingskortet, tilpasser de to andre kortene seg automatisk. Forøvrig er det brukeren selv som bestemmer hvilke opplysninger Geolib skal hente fram.

Det første kortet, **samlingen** inneholder alle mineraler som DU har i samlingen. Selvfølgelig må du selv legge disse opplysningene inn i Geolib. Og det kreves selvfølgelig en del egeninnsats. Den demonstrasjonssamlingen som Geosystems har laget for å gi et førsteinntrykk kan byttes ut med en egen samling etterhvert. Det er mulig å bygge opp så mange separate samlinger som man ønsker seg.

Før man setter i gang med å legge inn samlingen sin i Geolib, bør det defineres et **lager-system**. Lagersystem funksjonen er meget fleksibel, og du kan definere den slik at den representerer oppbygningen av samlingen din. Om du har skuffer, hyller, montre etc. spiller ingen rolle, fordi Geolib tilbyr slike lager-elementer som standard opsjoner. I tillegg kan du spesifisere kapasiteten i de ulike lager-elementene. Til slutt er hele samlingen din tilgjengelig gjennom lagersystemfunksjonen, og du kan få fram innholdet av de ulike lager-elementene med kun et musklikk!

Etter at lagersystemet er definert er det bare å begynne og legge inn hele samlingen i Geolib. Et verktøy som er veldig praktisk i den sammenhengen er **hent verdi** knappen, for å fylle ut de forskjellige datafeltene. Ved å klikke på **hent verdi** får du fram et vindu med en rekke alternativer, slik at du kan dobbeltklikke på det rette valget. Dette verktøyet kan hente verdier som f.eks. **lokalteter** fra systemets lokalitetsdatabase.

Den neste kortet, **mineraler** har samme innhold som bl.a. den velkjente Fleischer og andre håndbøker som inneholder en oversikt over alle godkjente mineraler og deres viktigste egenskaper. Her har du full oversikt over de i overkant av 3700 forskjellige mineralene som finnes i verden og er godkjent av IMA pr. 1997.

Denne delen av Geolib er ferdig, og behøver ingen redigering. Blir det derimot oppda-

forts. s. 85

get nye mineraler, kan man tilføye dem med å velge **ny post**, og da kommer det fram et nytt kort som kan fylles ut. Disse endringene kan man også abonnere på.

Bortsett fra de synlige datafeltene, går det an å få fram en del ekstra opplysninger, som **følgemineraler**, opplysninger om **krystall-systemet**, **litteraturreferanser** og **lokalitetsreferanser**. Litteraturreferansene henviser til originalbeskrivelsen av mineralet eller til en sammendrag av originalbeskrivelsen i et fagtidsskrift. Når det gjelder lokalitetsreferanser er alle referanser i «NGU skrifter nr. 68, Neumann 1985» lagt inn i Geolib, og du kan tilføye dine egne.

Det siste kortet, **lokaliteter** gjør det mulig å holde oversikt over de forskjellige forekomster som er representert i samlingen. Selvfølgelig kan du også legge inn lokaliteter som du ikke har mineraler av i samlingen. Her kan du bygge opp en oversikt over alle lokaliteter som du kjenner til, og som du gjerne skulle ta

en tur til!

Med bruk av den kraftige søkefunksjonen **finn post** er det mulig å søke gjennom hele databasen etter hvert eneste kriterium som man ønsker. Både i samlingen, mineral- og lokalitetskortene kan man søke etter alle de nevnte opplysninger som er lagt inn i de ulike datafeltene.

Meget interessant er Geolibs mulighet for å bygge opp en **billedatabase**. Geolib inneholder standard allerede 200 fargebilder av hovedsaklig mineraler fra utenlandske lokaliteter. Antall bilder skal utvides betraktelig etter hvert. Men selvfølgelig går det også an å legge inn bilder selv hvis man har mulighet til å digitalisere dem.

Brukeren må her skille mellom eget bildemateriale som er relatert til egne stuffer, og det bildematerialet som generell er relatert til en mineraldefinisjon. Dette vil si at lagring av eget bildemateriale (eller andre dokumenttyper) ikke vil bli berørt ved oppgraderinger

"NAGS - messa" er på Gjøvik i 1997

se annonse på bakside omslag

Mjøsområdet med Gjøvik ligger nord i Oslofeltet, et nøkkelområde i norsk geologisk historie. Her finner vi rester av våre eldste urfjell, fossilførende bergarter, forsteinede lavastrømmer og ørkensandstein fra jordas oldtid.

De siste års funn av blant annet ametyst og fine fossiler samt en del fine funn i smaragdgruvene på Byrud gjør mjøsområdet til et ekstra spennende område for både amatører og fagfolk.

Overnatting.

HOTELLER:

TLF.

Grand Hotel 61 17 21 80

Gjøvik Hotel 60 17 86 00

Rica Hotel Gjøvik 61 17 21 20

PENSJONATER M.M.

Hovdetun Vandrerhjem 61 17 10 11

Osbakken Pensjonat 61 18 81 02

Tranberg Gjestegård 61 17 17 44

CAMPING:

Vikodden Camping 61 17 32 33

Kolberg Kro & Camping 61 18 70 37

Overnatting bestilles direkte med overnattingstedet.

Når du er på Gjøvik finnes det aktiviteter for hele familien.

Vi anbefaler:

Raufoss Badeland, Gjøvik Glassverk, Hestriding, Gocartkjøring og mye, mye mer.

av det bildematerialet som Geosystems leverer med systemet.

For systematikkssamlere tilbyr Geolib en del automatiske sorteringer. Ved henting av systematikkegenskaper for et mineral vil alle de andre mineralene innenfor den samme mineralgruppen automatisk bli lagt inn (fig. 2 og 3).

Systematikkdatabasen baserer seg på Professor Hugo Strunz (Mineralogiske Tabeller 1941 - 1977) og Strunz i Klockmanns Lehrbuch der Mineralogie, (1967 - 1978) og de senere utvidelser i Lapis Mineralienverzeichnis av Dr. Stefan Weiss, Dr. Rupert Hochleitner og Dr. H.J. Wilke (1994)

Det faktum at Strunz i sin tid valgte et system som bruker en kombinasjon av romertall, bokstaver og numeriske verdier gjør at det i utgangspunktet er lite velegnet for databehandling. Geosystems har laget en løsning på dette problemet som utnytter alle de fordelene som ligger i Strunz' ide om inndeling av mineralene.

Løsningen fungerer bl.a. slik at alle mineralgrupper og rekker raskt kan sammenstilles. I tillegg kan systemet koble mineral-systematikken opp mot brukers egen samling. Dette er en opsjon kalt *systematikkprofil*.

Ved hjelp av systematikkprofilen kan du også få Geolib til å foreslå hvilke mineraler du bør anskaffe til samlingen jfr. gjeldende tilstand for den aktuelle samlingen. I dette analyseverktøyet kan du også bestemme hvilke kriterier som Geolib skal basere sitt utvalg på.

GEOLIB's svakheter

Selv om en kan forvente kvalitet i data-produkter med denne type størrelse og pris er det svakheter som brukere vil oppleve som irriterende etter en tids bruk. Disse svakhe-

tene er dels systemrelaterte men også faktiske feil i datagrunnlaget finnes.

Hent tabell søkefunksjonen har en del svakheter og det kan være litt vanskelig å lære seg hvordan man skal definere søkene best mulig for å unngå unøyaktige søkeresultater. Med denne søkefunksjon er det meningen å lete i Geolib etter meget nøye definerte søkevilkår. Men dessverre, dette klaffer ikke alltid.

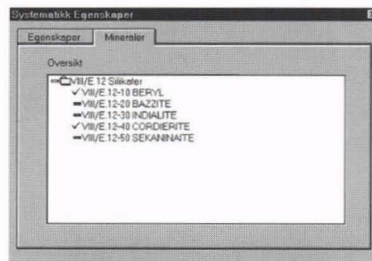
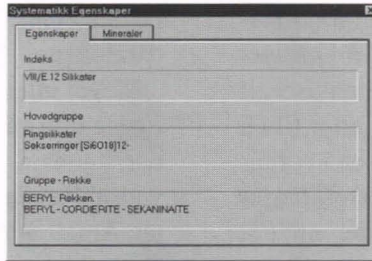
Hvis man leter etter mineraler med en hardhet mellom 4 og 6, fargeløs, densitet mellom 2,5 og 3, med glassglans, og hvit farge, får man fram en liste med 5 mineraler (armenite, manaksite, quartz, sanidine, umbite). Dessverre, av disse 5 er det bare manaksite og umbite som faktisk oppfyller søkekravene. Armenite, quartz og sanidine blir også funnet fordi hardhet blir definert med laveste og høyeste hardhet, og i disse tre tilfellene ble høyeste hardhet ikke definert. Dette problemet kan lett løses, med å fylle ut samme verdi for høyeste hardhet som for laveste hardhet på *mineralkortet* selv.

En annen feil med samme søkesystem gjelder søk etter kjemisk innhold. Skal man lete etter mineraler som inneholder S og O, da får man samtidig fram mineraler som inneholder for eksempel As, Si, Se etc. Letter man etter mineraler som inneholder kullstoff "C", får man fram en liste av 1905 mineraler, blant annet de som også inneholder Ca, Cu, Ce.

Denne feilen skyldes at Geolib 's søkefunksjon ikke kan skille mellom små og store bokstaver.

Geolibs utviklere sier de arbeider med dette problemet.

En annen svakhet gjelder det å finne fram poster i *mineralkortet*: står du for eksempel med Beryl framme, og vil gå videre til Quartz, er du nødt å bruke *finn post* funksjonen. Dette er litt tidkrevende, særlig når du skal se etter

mange mineraler. Det hadde vært greiere å gå til Quartz direkte, for eksempel med å bla gjennom en direkte tilgjengelig liste.

I den sammenhengen er det også litt trist at det ikke går an å få fram en liste med bare elementer, sulfider, halogenider etc. på annen måte enn ved hjelp av systematikkprofil funksjonen (som krever litt søketid). Hvis du derimot har hentet systematikkprofilen kan søkeresultatet ligge tilgjengelig på skrivebordet for videre bruk, og nye sorteringer kan med enkelhet foretas. I en beta-utgivelse av Geolib 2.0 som jeg har fått tilsendt for ikke alt for lenge siden er slike sorteringer til enhver tid tilgjengelige på skrivebordet. Dette gjelder også for den nyutviklede engelske versjonen av Geolib 2.0. Geosystems sier denne vil være tilgjengelig på markedet via internett i løpet av februar-mars.

KONKLUSJON

Når man ser på kvalitetene til Geolib og tar hensyn til at det bare er versjon 1.0, er det klart at Geolib er i ferd med å bli en enormt kraftig, funksjonell og fleksibel database, garantert blant de mest profesjonelle som finnes.

I forbindelse med min kritikk av svakhetene, må jeg si at jeg synes at de er relativt ubetydelige når man har fått litt forståelse av kompleksiteten som er implementert i slik software. Og når man har opplevd masse andre programmer fra store bedrifter (Microsoft for eksempel) som er rammet av temmelig kjedelige feil, kan man lett tilgi en liten bedrift som klarer å lage et slikt omfattende produkt.

Utviklerne i Geosystems er blitt gjort kjent med ulempene/feilene og de vil bli rettet i fremtidige versjoner. Geosystems har en grunnleggende filosofi hvor de ser på konstruktiv kritikk som et av sine viktigste verktøy for videre utvikling. De er interessert i å få tips, råd og vink fra brukerne og fra andre fagfolk både på geologi- og datasiden for å kunne tilby økt brukervennlighet og kvalitet

på produktet. De som kjøper Geolib får allerede nå et produkt som er fullt funksjonelt og kan oppgraderes med tiden når nyere versjoner tilbyr enda mer ytelse.

Jeg har brukt Geolib i omtrent 5 måneder, og bortsett fra de ovennevnte svakheter, er jeg så pass imponert at jeg kan trygt anbefale Geolib til norske samlere.

Interesserte finner mer informasjon ved å ta direkte kontakt eller bruke Internett.

Geolib 1.0 norsk versjon distribueres av Tapir, 7005 Trondheim, Tlf. +47 73 59 32 16 Fax. +47 73 59 84 95, <http://www.tapir.ntnu.no> og

Geosystems, Boks 67, 7332 Løkken Verk Tlf. +47 72 49 68 23

E-mail: lars.jorgensen@hiMolde.no eller larjorge@sn.no. Denne versjonen er den som er omtalt i denne artikkelen.

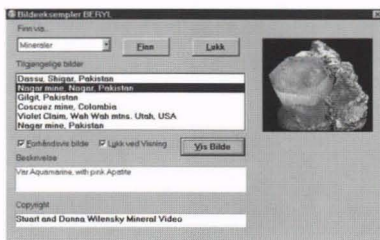
Geolib 2.0, engelsk versjon, kan lastes ned med gratis prøveperiode fra følgende Web-sider:

+The Middle Norway Rockhound Homepage: <http://www.hiMolde.no/~lars/geosys.html>

+Driva Kro (Sigmund Rise) Homepage: <http://home.sol.no/srise/>

+The Norwegian Rock & Mineral Guide: <http://home.sol.no/rwerner/rw-home.htm>

Ronald Werner

*Her hadde det vært plass til gratis
bytte/selgeannonser du eller en av
de andre steinslaskene ikke fikk
somlet deg/seg til å sende inn.
hilsen Horror Vaqui*